

**L'ALTERNANÇA [β]/[w] EN LES TERMINACIONS DE L'IMPERFET D'INDICATIU A LA
COMARCA DE LA SELVA**

Eva Bosch i Roura

Aquesta comunicació té per objectiu analitzar el fenomen fonètico-fonològic d'alternança entre [β] i [w] en les terminacions de l'imperfet d'indicatiu observades en diversos informants catalanoparlants de la comarca de la Selva, al nord-est de Catalunya. El treball es duu a terme mitjançant una descripció de les dades i una anàlisi de la variació, en tres sentits: en relació amb la distribució geogràfica del fenomen en el nostre univers d'estudi, en relació amb la distribució generacional de l'alternança i en relació amb la variació idiolectal mostrada per cadascun dels parlants.

En català estàndard, i de fet en la major part del territori corresponent al català central en què s'engloba el català de la comarca de la Selva, les terminacions de l'imperfet d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació contenen una aproximant bilabial sonora, [β], en posició intervocàlica (això és, en les terminacions *-ava*, *-aves*, *-ava*, *-àvem*, *-àveu* i *-aven*, el segment *-v-* es realitza [β]). Autors com RECASENS (1996, p. 203) o DORCA (2010, p. 155) però, esmenten realitzacions bilabiovelars ([w]) d'aquest segment en algunes àrees de les comarques de La Selva i del Gironès. Al DCVB es localitzen aquestes formes en els parlars balears. En aquest estudi analitzem més profundament la incidència del fenomen a la comarca de la Selva.

Les dades utilitzades provenen de 34 entrevistes realitzades entre l'abril i el juliol de l'any 2012 a informants de 17 municipis de la comarca i pertanyents a dues generacions diferents, una de parlants joves (G1, nascuts entre el 1982 i el 1992) i una de parlants grans (G2, nascuts durant o abans del 1952). Es fan servir, més precisament, realitzacions verbals extretes de fragments de conversa espontània.

Pel que fa a l'anàlisi de la variació geogràfica, els resultats mostren que el fenomen ocorre en 10 dels 17 municipis analitzats. Es tracta de les poblacions situades a la zona oriental de la comarca i, d'entre aquestes, la incidència del fenomen és més elevada a les de la zona septentrional que no pas a les de la zona meridional.

Quant a la variació intergeneracional, el fenomen presenta una distribució molt clara: les realitzacions bilabiovelars són pròpies de la llengua dels parlants de la G2. D'entre els informants de la G1, en canvi, només el del municipi de Riudellots de la

Selva la produeix de manera inequívoca, tot i que cal esmentar que altres informants joves produeixen realitzacions especialment baixes del segment aproximant ([β]) en aquest mateix context.

A nivell idiolectal, tots els parlants productors de la realització no estàndard presenten un ús indiscriminat de les formes amb [β] i les formes amb [w] en les terminacions de l'imperfet d'indicatiu. El fet que les dades provinquin d'enregistraments de fragments de conversa espontània —que certament dificulta l'anàlisi quantitativa sistemàtica del fenomen— ens permet determinar que les realitzacions bilabiovelars es produeixen amb més freqüència en contextos especialment informals o en què augmenta la velocitat de parla.

Finalment, el treball relaciona la realització bilabiovelar del segment *-v-* en aquest context amb d'altres contextos en què també es produeix una alternança entre [β] i [w]. És el cas de les formes de femení del possessiu (*meu/meua, teu/teua*, etc. en lloc de les formes estàndards *meva, teva*, etc.) i de les formes de femení d'adjectius que tenen el masculí acabat en *-u* (per exemple, *nou, tou* i *viu* poden presentar les formes femenines *noua, toua* i *viua* en lloc de les estàndards *nova, tova* i *viva*).

La comunicació proposada tracta, doncs, l'alternança entre [β] i [w] en les terminacions de les formes d'imperfet d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació en el català de la comarca de la Selva, des d'una perspectiva essencialment variacionista.

Referències bibliogràfiques

- [=DCVB] ALCOVER, Antoni M.; MOLL, Francesc de B. (2002). *Diccionari català-valencià-balear*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <<http://dcvb.iecat.net>> [Consulta: 15 agost 2012]
- DORCA, Jordi (2010). «Aproximació geolingüística als parlars de les Guilleries: notes de presentació». *Quaderns de la Selva*, (22), 147–160. <<http://www.raco.cat/index.php/QuadernsSelva/article/view/225276/334739>> [Consulta: 20 agost 2012]
- RECASENS, Daniel (1996). *Fonètica descriptiva del català: assaig de caracterització de la pronúncia del vocalisme i consonantisme del català al segle XX* (2a ed.). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.